

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/331839008>

HASAT 2002 *Batocera rufomaculata*

Article · March 2019

CITATIONS

0

READS

18

2 authors:

Hikmet Ozbek
Ataturk University

119 PUBLICATIONS 829 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Göksel Tozlu
Ataturk University

82 PUBLICATIONS 238 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Biological control of insects [View project](#)

Influence of oil pollution of Entomofauna (NATO: LST.CLG.978563) [View project](#)

AYLIK GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK DERGISI

internet: www.hasad.com.tr e-mail: hasad@hasad.com.tr tel: 0216-325 05 20 fax: 0216-325 05 76

OCAK 2002 YIL: 17 SAYI: 200 FIYATI: 5.000.000 TL / ISSN-1302-1702

17. YAYIN YILIMIZ

TARIMIN KADERİ

VE

SERACININ DRAMI

TARIM SİGORTALARI VAKFI GENEL MÜDÜRÜ DİNLER:

**Tarım ürünleri
sigorta yasası
bir an önce çıkmalı!**

200. SAYIMIZ

BEKLENMEDİK MİSAFİR

Ülkemizde önemli
bir incir zararlısı:

İncir tropikal teke böceği

Batocera rufomaculata

Prof. Dr. Hikmet ÖZBEK
Yrd. Doç. Dr. Göksel TOZLU

GİRİŞ

Subtropikal ve ılıman kuşağın sıcak kesimlerinde yetişen incir, ülkemizin en önemli meyvelerinden birisi olup, yurt içerisinde yaş ve kuru olarak çok miktarda tüketildiği gibi, ihraç ürünlerimiz arasında da çok eskiden bu yana önemli bir yeri mevcuttur. Akdeniz çevresindeki ülkeler, incir üretim alanlarının önemli kısmını oluşturmaktadır. Türkiye bunlar arasında nitelik ve nicelik yönünden ilk sıradadır. Türkiye'deki yıllık incir üretimi 300 bin tonun üzerinde seyretmekte ve dünyadaki üretimin % 54'ünü gerçekleştirmektedir. Dünya incir pazarının % 60'a yakını Türkiye elinde bulundurmaktadır. Aydın ve çevresinde hakim çeşit olan **sarılop**'un dünyaca meşhur bir çeşidimiz olduğu herkesçe bilinmektedir.

Doğal olarak, her canlıda olduğu gibi, incirde de üretimi olumsuz yönde etkileyen bazı zararlı böcek türleri mevcuttur.

İngilizce'de "**Tropikal Fig Borer**" olarak bilinen ve bilimsel adı "**Batocera rufomaculata**" (De Geer) (*Co-leoptera, Cerambycidae*) olan, Türkçe'de "**İncir Tropikal Tekeböceği**" olarak isimlendirdiğimiz bu böcek türü, Çin, Malezya, Madagaskar ve Moritius'tan Doğu

Afrika'ya kadar uzanan tropikal bölgelerde önemli bir incir zararlısı iken, 1940'lı yılların sonlarında Ortadoğu'ya girdiği, İsrail, Suriye, Lübnan, Irak ve Filistin'de zararını devam ettirdiği belirtilmektedir (Avidov and Harpaz, 1969; Katbeh-Bader, 1996).

Tarafımızdan sürdürülen çalışmalarda bu böceğin 1970'li yıllarda ülkemize girdiği ve Akdeniz kıyı şeridi boyunca

SUMMARY AN UNEXPECTED GUEST

The Tropical Fig Borer, *Batocera rufomaculata* in Turkey

*The Tropical Fig Borer, *Batocera rufomaculata* was introduced to Turkey from Israel, Lebanon, Syria or Iraq in 1970 s and unfortunately has spread whole Mediterranean coast of Turkey. It attacks the trunks and big branches of healthy fig trees. It has not reached yet to Western Anatolia that is main fig grown are of the country.*

Hatay, Osmaniye, Adana, İçel ve Antalya'ya yayıldığı belirlenmiştir (Tozlu ve Özbek, 2000, Özbek ve Tozlu, 2000).

BATOCERA RUFOMACULATA'NIN TANIMI

Ergin iri yapılı, vücut silindirik, boyu 50 mm civarında, antenlerin boyu 60-70 mm, baş, antenler, toraks ve bacaklar siyah, vücudun diğer kısımları zeytin yeşili veya yeşilimsi sarı renkte; toraksda böbrek şeklinde kiremit rengini andıran iki leke, yanlarında da birer sivri diken mevcuttur (**Şekil 1a**).

Larva yumurtadan yeni çıktığında 7 mm iken, olgunlaştığında 80-90 mm'ye ulaşmaktadır. Kirli beyaz renkte ve silindirik yapıda olan larvanın mandibulaları çok iyi gelişmiştir (**Şekil 1b**).

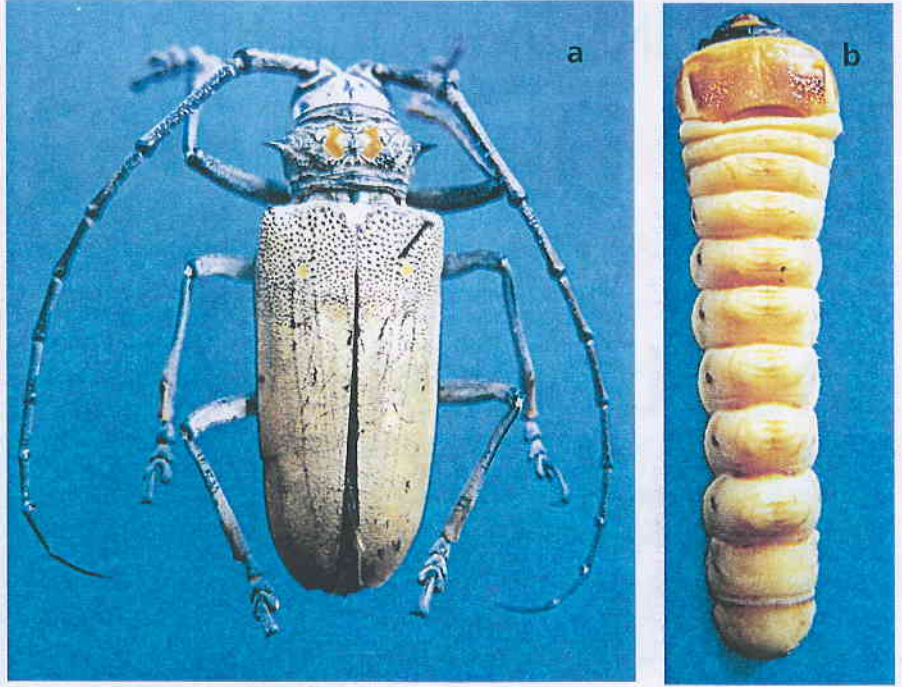
ZARARI

Burada dikkat çekici bir husus, bu böceğin mensup olduğu familya (*Cerambycidae*)'ya giren böcek türleri genel olarak iyice zayıflamış veya ölü dokularda beslenen odun zararlıları olmalarına karşın, *Batocera rufomaculata* sağlam incir ağaçlarının gövde ve kalın dallarında beslenmektedir. Dişi böceğin koyduğu yumurtalardan çıkan larvalar, odun dokusu içerisinde galeriler açarak beslenmekte (**Şekil 2.**), olgun larva haline geldikten sonra galeri sonunda bir odacık oluşturmakta ve burada pupa olmaktadır. Daha sonra pupa, ergin haline gelmekte ve güçlü mandibulaları ile bir delik açarak dışarı çıkmaktadır. Böylece yılda bir döl vermektedir.

Larvaların gövde ve kalın dallarda açtıkları galeriler, ağacın zayıflamasına neden olurken, bulaşık ağaçlar çok kez rüzgarın etkisi ile devrilmektedir. Bir ağaçta 5 veya 6 larvanın bulunması aynı sezonda o ağacın kurumasına neden olabilmektedir.

Şekil 2. *Batocera rufomaculata* larvasının zararı.

Şekil 1. *Batocera rufomaculata*'da ergin (a) ve larva (b).

Burada önemle vurgulamak gerekir ki, beklenmedik bir misafir olup, kendi çabaları ile ülkemize girmiş olan bu denli önemli bir incir zararlısı olan *Batocera rufomaculata* Akdeniz Bölgesi'nde yayılmış olmasına rağmen, henüz asıl incir üretim alanı olan Ege Bölgesi'ne ulaşmamıştır. Tarım Bakanlığı yetkililerinin konu ile ilgilenmeleri ve böceğin Ege Bölgesi'ne geçmesini engelleyecek önlemleri almaları büyük önem taşımaktadır.

LİTERATÜR

Avidov, Z&I. Harpaz, 1969. Plant Pests of Israel. Jerusalem, 549 pp.

Katbeh-Bader, A., erambycidae of Jordan. Zoology in the Middle East, 13:93-98.

Özbek, H. ve G. Tozlu, 2000. İncir Ağaçlarında *Batocera rufomaculata* (Coleoptera: Cerambycidae). Türkiye IV. Entomoloji Kongresi, 12-15 Eylül 2000, Aydın (Baskıda).

Tozlu, G. & H. Özbek, 2000. The Tropical Fig Borer, *Batocera rufomaculata* (Coleoptera: Cerambycidae), new for Turkey. Zoology in The Middle East, 20: 121-124.

PROF. DR. HİKMET ÖZBEK

19.12.1940 tarihinde Erzurum'un Oltu ilçesinin Başaklı köyünde doğdu. 1964 Haziran döneminde Atatürk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Genel Ziraat Bilgileri Bölümü'nden mezun oldu. 1965'de mezun olduğu fakültenin Fitotekni Bölümüne Entomoloji Asistanı olarak girdi. AID bursu ile

Temmuz 1967'de ABD'ye gönderildi. Nebraska Üniversitesi'nde master programını Ocak 1970'de tamamladı. 1971'de doktor asistan, Kasım 1975'de doçent ve Aralık 1980'de profesör oldu. Eylül 1982'de Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölüm Başkanlığına getirildi. Halen bu görevine devam etmektedir. ABD'nin Ohio ve Arizona eyaletleri, Belçika, Hollanda, Polonya, Bulgaristan ve Kanada'da değişik bilimsel faaliyetlerle ilgili olarak bulundu. Yurtiçi ve dışında birçok bilimsel dergilerde yayınlanmış çok sayıda makalesi bulunmaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır.